

PELĒDŽIUKĖ

Lene Mayer - Skumanz / Salvatore Sciascia
Telšių kunigų seminarija (Vertimas)

Labai seniai, dar tada, kai žmonės ir žvėrys kalbėjo ta pačia kalba, miške, už Svajonių kalnų, gyveno maža pelėda. Ji buvo jauniausia iš šešių savo brolių ir seserų, ir todėl paskutinioji paliko drevę sename medyje. Tėvai išmokė ją skristi, gaudyti peles ir degintis saulėje. Tada jie sakė: -Drąsiau, pelėdžiuke, žvelk į pasaulį!

- Ar nesu dar per maža? - paklausė pelėdžiukė. Jos tėvai atlaidžiai suukė:
- Didžiosios pelėdos, kurios viską sukūrė, saugos tave kelionėje! O taisyklę tu žinai: nužudyk savo grobį taip greitai, kad nepajaustų skausmo. Tik taip sumedžiotas jis bus labai gardus. Džiaukis kiekviena šviesa, nors ji būtų ir silpna. O dėl tolimų skrydžių ... tai atsimink: skraidyti išmoksi tik skridama. Tai viskas, ką tu turi žinoti. Pelėdžiukė sukiojo galvą į visas puses, dar kartą atidžiai pažvelgė į savo tėvus ir į gimtąjį medį. Atsisveikindama ji suklykė, ištiesė sparnus ir nuskrido.

Miškas už Svajonių kalnų buvo didelis ir pilnas gyvūnų. Po akimirkos mažylė aptiko miško proskynoje uolingą kalvą. Ji nutūpė ant samanomis apaugusios viršūnės ir džiaugsmingai sumirksėjo apakinta ryškios šviesos. Už jos, ant akmens, kuris nuo saulės buvo dar šiltas, gulėjo laukinė katė. Keturi juodi dryžiai vingiavo aukštyne nuo nosies ligi kaktos. Kai pakėlus galvą ji prieš save išvydo pelėdžiukę, išsipūtusi uodega, ėmė lėtai trūkčioti. - Pelėda! Tu tiesiog pačiu laiku. Pasakyk man: "Kaip turėtų Didžioji Laukinė Katė, kuri viską sukūrė, žiūrėti į tai, kad atsiranda tokių kačių, kurios leidžiasi prijaukinamos?" - Kaip, kaip? - klausė nustebusi pelėdžiukė.

- Vakar vakare aš taip toli nubėgau kaip niekada anksčiau - net iki upelio, kuris teka iš Svajonių kalnų. Ten mačiau žmonių namą, pastatytą iš medžio ir akmenų, o aplink jį kvėpėjo riebiu naminiu paukščiu. Tačiau aš buvau soti ir norėjau tik iš toli truputį žvilgtelti...Prieš namą sėdėjo žmogus. Jis laikė ant kelių katę ir ją glostė. Ji nekando ir nesidraskė, tik murkė. Mano kailis pasišiaušė. "Leistis būti paliečiamai - miau! Kaip taip galima?"

Pelėdžiukė susigūžė, patraukė galvą ir sučirškė:

- Iš kur man tai žinoti? Laukinė katė išsitiesė, jos uodega išsipūtė ir pasišiaušė, o akys sužaižaravo žaliai ir geltonai.

- Tu nežinai? - suprunksėtė ji, - tu juk esi pelėda! Pelėdos yra išmintingos ir žino atsakymus į visus pasaulio klausimus! - Aš to nežinau, - išsigandusi čirškė pelėda.

- Kam tuomet tu esi reikalinga? - prunkstelėjo laukinė katė.

- Gėdykis ir žiūrėk, kad pasitaisytum! Pelėdžiukė taip sumišo, jog ištiesė sparnus ir nuskrido. Ji rado aukštą medį plačiu vainiku, kuris spindėjo besileidžiančioje saulėje.

Atsitūpė ant žemiausios šakos ir pabandė viską apmąstyti. Apačioje pasigirdo šnarėjimas, kurį sukėlė paukštis, skrosdamas orą savo sunkiais sparnais. Traškant ir braškant medžio šakoms pasirodė povas ir nutūpė šalia pelėdžiukės. Šaka siūbavo nuo svorio. - Ir vėl, - nepatenkintas šaukė povas. - Kiekvieną vakarą nėra ramybės prieš miegą. Kodėl aš negaliu lygiai taip pat gerai skraidyti, kaip ir bėgioti? Cha, kas gi čia tupi? Mažyle, klausyk. Tai medis, kuriame aš miegu. - Atleiskit!

- sušnabždėjo mažylė. Povas pašiausė savo puikiąsias plunksnas ir pasakė:

- O, pelėda, pažįstu iš balso. Tai puiku. -

Jis ištiesė savo puošniąją uodegą ir išskleidė ant šakos.

Po to jis tęsė: - Aš turiu klausimą, kuris neduoda man ramybės: - Kodėl Didysis Povas, kuris viską sukūrė, leidžia sodinti tiek mažai miego medžių, ant kurių parléktume miegoti? - Èè - èè- ko? - nusistebėjo mažylė. - Na, tu matai, kokią ilgą uodegą aš turiu, - pasakė povas. - Aš galiu ją išskleisti. Bet jei aš noriu saugiai miegoti, pridaro ji man nemalonumą. Tik labai aukšti medžiai su plačiomis šakomis man tinka. Šiame miške tokių yra per mažai! - Bet juk tu turi čia tokių? - sušnibždėjo pelėda.

- Aš norėčiau turėti tris arba keturis, pasirinkimui, - sušuko povas. - Taigi atsakyk man: - Kodėl tuo nėra pasirūpinta iš anksto? - Aš to nežinau, - atsakė pelėdžiukė. Povas palenkė savo galvą taip, kad jo mėlynoji plunksnų karūna beveik palietė pelėdžiukės krūtinės plunksnas. - Tu šito nežinai? Kodėl tu šito nežinai? Pelėdos gi žino atsakymus į visus pasaulio klausimus! - Aš taip pat nežinau, kad yra pasaulio klausimai, - su nuostaba tarė pelėdžiukė. - Mažoji kvailele, tai tu nesi tikra pelėda! - išrėkė povas. - Gėdykis ir nešdinkis iš čia. Išsigandusi pelėdžiukė nuskrido.

Ji rado uolą su mažu urvu ir nusileido į jos nišą, kad pailsėtų ir viską apmąstyti.

- Kodėl aš turėčiau gėdytis? - pasakė sau. Kodėl aš turėčiau žinoti atsakymus į pasaulio klausimus? Kaip gali laukinė katė kalbėti apie Didelę Laukinę Katę, kuri viską sukūrė ir povas - apie Didįjį Povą, jei viską sukūrė Didžioji Pelėda?

Saulė jau nusileido už Svajonių kalnų. Vakariniame danguje užsižiebė žvaigždė ir pamažu virš medžių viršūnių pakilo mėnulis. Jo spinduliai pasiekė ir uolos urvą. Pelėdžiukė džiaugėsi sidabrine šviesa.

- Laikas skristi! - kažkas netoliese cyptelėjo. - Kokia šilta naktis! Dėkui Didžiajam Šikšnosparniui, kuris viską sukūrė! Pelėdžiukė pasuko atgal galvą ir pastebėjo šikšnosparnį, kuris kabėjo žemyn galva ant sienos. Kojų pirštais ir abiejų nykščių nagais tvirtai laikėsi įsikibęs uolos. Dabar jis šiek tiek praskėtė skrydžiui plėvę, kad ją pateptų riebalais. Liežuviu surinko jis alyvuotą skystį, kuris per nosies angą sunkėsi ir greitai patepė visą odą. - Ūuu, kaip dvokia! - nusipurtė pelėdžiukė.

- Stipriai atsiduoda! - patvirtino šikšnosparnis. Dėl to nesu aš tau maistas, mieloji. Tu juk esi pelėda, o gal ne? - Taip, bet tik maža ir galbūt ne visai tikra...

- Ts- ts- ts, pelėda yra pelėda, ir pelėdos žino atsakymus į visus klausimus, - pasakė šikšnosparnis. - Aš turiu tau vieną klausimą, mano mieloji. Šikšnosparnis pasislinko arčiau nišos krašto ir pasikabino tiesiai priešais pelėdžiukę

- Žiūrėk, kaip išradingai esu aš sukurtas, - supypsėjo jis, - puikiai aprūpintas viskuo! Aš net tamsiausią naktį randu maistui uodų. Aš šaukiu ir, kai aidas sugrįžta, skrendu ten ir sučiumpu. Tik viena liūdina mane: kasmet galiu tik po vieną vaiką į pasaulį atnešti. Peteliškės ir kandys deda daug, daug kiaušinėlių, už ežienės trepsi daug ežiukų, o lapės turi mažiausiai tris. Kodėl Didysis Šikšnosparnis, kuris viską sukūrė, man lėmė turėti tik vieną vaiką? - Aš to nežinau, - atsakė pelėdžiukė. Nustebęs šikšnosparnis suposi

- pirmyn ir atgal: - Tu šito nežinai? - Kaip galėčiau tuo patikėti?
- Aš nežinau, - pakartojo pelėdžiukė ir iš sielvarto skausmingai sudejavo. - Kas turi tai žinoti, jei ne tu? - liūdnai paklausė šikšnosparnis.
- Gal per mažai stengiesi mąstyti apie tai. Tiesa? Ar atskrisi vėl, jei sužinosi atsakymą? Mažoji kumpasnapė energingai linktelėjo galvą.
- Gerai, - sucypė šikšnosparnis, išskėtė savo odą ir išskrido. Jo staigus ir didingas riksmas suvirpino orą. Po jo iš olos gilumos dar išskrido daug kitų šikšnosparnių. Pelėdžiukė žiūrėjo į juos ir stebėjo, kaip jie nardė mėnulio šviesoje.

- Nepaisant savo širdgėlos, pelėdžiukė pastebėjo, kokia ji alkana. Naktį praleido medžiodama. Žaibišku greičiu pačiuopo pelę ir ją prarijo. Kai buvo tokia soti, jog nebegalėjo daugiau nė kąsnio nuryti, tarė ji pelei, kurią išgirdo cipsint žeme:
- Tu, pele, ten, apačioje, atsakyk; kokia galinga būtybė tave, mane ir viską sukūrė? Netrukus iš urvo sucypė: - Didžioji Pelė, kas gi kitas?! Tai tu tiksliai žinai, senoji Visažinė! Kodėl taip klastingai klausi? Nori mane iš urvelio išvilioti? Tai tu kalta, kad vienos mūsų vis trūksta. Norėčiau sužinoti, kodėl jūs, pelėdos, nesate sukurtos žolę lesti !
- Arba grūdais maitintis, - suukė pelėdžiukė.
- Ne, grūdai priklauso mums, - sucypė jau žymiai tyliau, kol galiausiai nutilo.

- Pelėdžiukė nuskrido toliau ir ieškojo aukštos viršūnės poilsui.
- Ūu, ūu, ūu, aš nesu visažinė, - suukė ji. - Aš nieko nežinau. Žemai po ja prašliaužė pilkas šešėlis su milžiniška uodega.
- Žinių tik plaukelis, - sumurmėjo, - taip maža, bet jau truputį pramokai. Mažylė pasukinėjo galvą į visas puses. "Aš mokysiuos," - sudejavo ji ir užmigo.

Kai ryto žara ėmė skverbtis pro medžių lapus, mažylė vėl buvo žvali ir džiaugėsi rausva regimybe. - Ką šiandien aš sužinosiu ir patirsiu? - klausė ji. Ji išskėtė sparnus ir tyliai, bet greitai nuskrido per rytinį mišką Svajonių kalnų kryptimi. Apačioje ji pamatė putojantį ir spindintį upelį. Pamažu ėmė leistis žemyn ir pastebėjo žmogaus namą, apie kurį kalbėjo laukinė katė. Aplink buvo ramu. Netoli namų kudakavo pora vištų, susispietusių apie iškapstytas kirmėles. Toliau, prie upelio, dainavo žmogus. Pelėdžiukė skrido link aidinčio balso ir rado vandenį besemiančią moterį.

- Pelėda nutūpė ant uogakrūmio ir suukė: - Tu turi gražų balsą - daug gražesni negu maniškis. Moteris pakėlė akis ir nusijuokė. Po to ji pasakė smalsutei:
- Įsivaizduok, kad visos būtybės turėtų tas pačias savybes. Ar nebūtų nuobodu pasaulyje? Tu, pavyzdžiui, matai ir girdi geriau nei aš, nes to reikia tavo skraidymui.
- O kodėl tu dainuoji? - paklausė smalsutė. - Gal nori apginti savo valdos ribas kaip juodasis strazdas? - Aš dainuoju, kad man būtų lengviau ir linksmiau darbuotis, - atsakė moteris. O kartais giedu Didžiosios Motinos, kuri viską sukūrė, garbei.
- Kur ji gyvena? - paklausė smalsutė. - Visur, - pasakė moteris. Žmogaus akys negali jos pamatyti. Saulė, mėnulis ir žvaigždės yra tik papuošalai ant jos drabužio...
- O jei aš tau pasakyčiau, - sušnibždėjo pelėda, - jog žuvys šiame upelyje žino apie Didžiąją Žuvį, kuri viską sukūrė? - Tai tikrai Didžiosios Motinos neįžeistų, - pasakė moteris. - Ji myli visus savo kūrinis. Pelėdžiukė pakraipė galvą į visas puses ir mąstė.
- Ar ji džiaugiasi, kai tu giedi jos garbei? - Aš tikiuosi, - pasakė moteris. - Aš prašau jos daugelio dalykų: kad mano trobos stogas daugelį metų laikytų, kad vištos daug viščiukų išperėtų ir kad mes visi sveiki būtume - mano vaikas ir aš...
- Ar tu esi susirūpinusi rytojumi? - Taip elgiasi turbūt kiekvienas, - svarstė moteris. - Ar tu nežinai, lis šiandien ar ne? Aš noriu savo skalbinius išdžiovinti.

- Oras nepanašus į lietu, - pasakė mažylė, - ji suklykė atsisveikindama ir pakilo aukštai virš upelio.

Saulė švietė visą dieną ir peledžiukė įdegė jos šilumoje. Dėl to ji galėjo gerai mąstyti. Vakare nuskrido iki Svajonių kalnų šlaito. Atėjus nakčiai, ji pamatė tarp medžių kažką šviečiant lyg auksinę žvaigždę. Nuskrido link šviečiančio žiburio ir rado mažą medinę trobelę. Šviesa sklido per angą sienoje ir viliojo naktinius drugius. Mažylė jautėsi taip pat šviesos užkerėta. Ji išdrįso prisiartinti arčiau ir arčiau, kol nutūpė ant siauro tiltelio prieš angą. Jai taip patiko šilta šviesa, kad užtraukė pelėdos meilės dainą. Ji dejavo, ūkė ir klykė.

- Pelėda ant mano palangės, - pasakė žemas balsas. - Sveika atvykusi! Pelėdžiukė sumirksėjo, matydama už žmogaus šviesą. Tai buvo senas vyras.

Ji paklausė seno vyro: - Ką čia darai?

- Aš skaitau, - pasakė jis ir švelniai nubaidė drugį nuo balto lapo. - Diena buvo per trumpa, taigi, aš skaitau toliau užsižiebęs šviesą. Tai knyga apie Didįjį Tėvą, kuris viską sukūrė. - O kur jis gyvena? - paklausė smalsutė. - Visur, - atsakė senas vyras. - Dangaus karalystėje, o ypač žmonių širdyse. Mano akys negali jo matyti.

- Ar prašysi tu jo ko nors rytdienai? - paklausė pelėdžiukė.

- O kaipgi, - pasakė senasis vyras. - Tačiau daugiau atgailauju dėl praeities. Visko buvo mano gyvenime, ir aš negaliu jam į akis pažiūrėti. Esu labai susirūpinęs dėl to.

- Jei aš tau dabar papasakočiau apie naktinį drugį, - sušnibždėjo pelėdžiukė, - jog jis žino apie Didįjį Naktinį Drugį, kuris viską sukūrė... Senas vyras jautriai nusišypsojo.

- O kaip kitaip jie įsivaizduos Didįjį Tėvą? Galbūt tik taip, kaip ta moteris prie upės - Didžiąją Motiną? Senas vyras suraukė kaktą:

- Jai daug buvau pasakojęs apie Didįjį Tėvą, bet dabar aišku, kad veltui, kaip man kad tavo pastaba išduoda. Aš viliuosi, kad ji vieną dieną pažins tai, ką reikia.

- Ar įžeidžia Didįjį Tėvą moteris, kai ją vadina Didžiąja Motina? - paklausė pelėdžiukė. Senas vyras ilgai mąstė: - Koks keistas klausimas... Aš manau - ne. Didysis Tėvas yra geras. Tik tai truputį žeidžia mane, jo ištikimą tarną...

- Neapsunkinkite dėl to savo širdies, - pasakė pelėda. Atsisveikindama sušvilpė ir nuskrido.

Kitą rytą nuskrido pelėdžiukė atgal prie upelio. Šį kartą rado ji ne moterį, bet vaiką. Sėdėjo jis ant kranto ir žiūrėjo į žuvis. Ant jo kelių gulėjo katė, o jo kojos pliauškęjo vandenyje. Saulė švietė į vaiką ir katę, į vandenį, akmenį ir žolę. Pelėdžiukė tyliai nutūpė ant medžio kelmo. Jos akylas akys galėjo viską gerai matyti iš tolo: kaip vaikas glostė katę, kaip katė mėgavosi glostymu, kad netgi užmiršo žuvis, kaip spindėjo bangos. Visu tuo pelėda džiaugėsi.

Ar vaikas žinojo to Nuostabiojo vardą, kuris viską sukūrė ir leido saulei virš visko šviesti? Tikriausiai vaikas nežinojo to vardo, bet dabar tai nekludė jam būti laimingam, o pelėdžiukė tai aiškiai jautė. Jam nerūpėjo rytoj ir ateitis. Tai jam nebuvo svarbu.

Vakar ir užvakar taip pat buvo kažkur praeityje - toli nuo jo ir neturėjo jokios reikšmės. Pelėdžiukė pakraipė savo galvą ir prisiminė visus vardus, kurie buvo Nuostabiam suteikti.

- Tu - Didžioji Pelėda, kuri viską sukūrei. Tu - Didžioji Laukinė Katė, Didysis Povas, Didysis Šikšnosparnis, Didžioji Pelė, Didžioji Motina, Didysis Tėvas. Būtų galima tave visada vadinti Didžiąja Paslaptimi, - sušnibždėjo pelėdžiukė. Katė pramerkė vieną akį ir pelėdai mirktelėjo.

- Kodėl gi ne? - tingiai sumiauksėjo ji.

Po saulėlydžio mažoji kumpasnapė grįžo atgal į mišką. Ji atsigrėžė į pelės urvą ir sušuko vidun:

**- Ūu- ūu- ūu ! Visa GYVA gyvena iš GYVOJO ! Ir jūsų grūdai turi gyvenimo galią!
Nuskridusi toliau sutiko ji šikšnosparnį.**

- Taip, - atsakė mažylė. - Dabar apie tai aš papasakosiu jums ir visiems.

- Daryk tai džiugiai, mano vaike, - pagyrė ją mama. O pelėdos tėvas pridūrė:

- Tik pas žmones bus tau sunku. Jie taip negreit patiki. Pelėdžiukė palinksėjo galvą:

- Aš skrisiu taip ilgai, kol surasiu bent vieną, kuris patikėtų manimi, - suklykė ji.